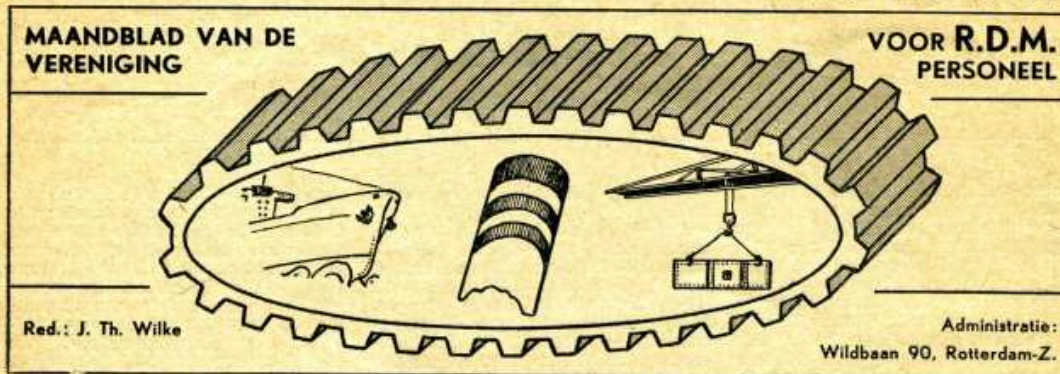

“De Wekker”, maart 1947, 1^e jaargang, nummer 1.

Ontvangen van Rob Lampen, Rotterdam.

ONS EIGEN ORGAAN

Eindelijk is het er dan toch van gekomen, vele moeilijkheden hebben wij moeten overwinnen, doch met temeer vreugde begroeten wij dan ook ons eigen orgaan. Reeds op de eerste contactavond van 27 April 1946 werd er door ons op gewezen, dat het noodzakelijk is om tot een regelmatige uitgave van een blad te komen, waarin artikelen over de techniek, veiligheid, nieuwe orders, onze bedrijfsverenigingsmededeelingen, enz. geplaatst zullen worden. Het kan niet anders, of dit zal er zeer toe medewerken de belangstelling en het medeleven van ons personeel met onze eigen bedrijven inniger te maken. Den Heer J. Th. Wilke hebben wij bereid gevonden om de redactie op zich te nemen. Wij zijn ervan overtuigd hiermede een goede keuze te hebben gedaan. Enkele leden hebben hun geregelde mede-

werking reeds toegezegd, maar onze redacteur is de meening toegedaan en wij onderstrepen dit volkomen, dat dit een blad moet worden niet alleen vóór ons personeel maar ook dóór ons allen samengesteld. Dus vrienden: Allen met den meesten spoed aan den slag en zorgt er voor, dat onze redacteur tot over zijn ooren in de copie komt te zitten! Wij zijn er zeker van, dat verschillende personen iets te vragen, of gezien de jarenlange ervaring in de praktijk iets te vertellen hebben, wat de moeite waard is. Natuurlijk is het noodzakelijk, dat dit steeds in opbouwende zin zal dienen te geschieden en dan kan het niet anders of ons blad zal ertoe medewerken, het doel van onze personeelsvereniging, n.l. het kweken van een goede samenwerking te bevorderen.

HET BESTUUR

Samenwerking - Waardeering - Vriendschap

Gaarne wil ook ik trachten mijn medewerking aan ons blad te geven. Waar zal ik dan beter over kunnen schrijven dan over samenwerking en waardeering? Dit is immers juist het hoofddoel van onze personeelsvereniging en wij weten allen, dat daaraan nog heel wat te verbeteren is. Toch is het opmerkelijk, dat als wij met verschillende personen over deze problemen praten, zij allen eenstemmig van oordeel zijn, dat wij een nieuwen, beteren weg zullen moeten bewandelen. Is het dan werkelijk zoo moeilijk om eens te trachten een stap in deze richting te doen? Doch de een is te trots en de ander te onverschillig om een begin te maken nieuwe richtlijnen in toepassing te brengen. Toch vrienden is het werkelijk de moeite waard om daar een proef mede te nemen en ik wil U dit trachten duidelijk te maken met eenige artikelen van den hand van een bekend schrijver.

Er bestaat in onze groote wereld maar één methode om iets van iemand spontaan gedaan te krijgen. Hebt U er ooit over nagedacht dat daar maar één enkele manier voor bestaat? Toch is deze methode zoo eenvoudig, want U hebt er alleen maar voor te zorgen, dat iemand **graag** wil doen wat U wenscht. Onthoud goed dat er geen andere manier bestaat. Zeker, door iemand een revolver tegen zijn ribben te houden, kunt U hem dwingen dat hij zijn horloge aan U afgeeft. Ook kunt U een employe iets laten doen - ook nadat U hem Uw rug hebt toegedraaid - door hem met ontslag te dreigen. U kunt Uw kind iets laten doen door het met een pak slaag te dreigen, maar al deze ruwe methodes hebben gewoonlijk onaangename gevolgen. Ik kan U maar op één manier tot iets aanzetten en wel, door U iets te geven wat U wenscht. Maar wat wenscht U? Niet zoo heel veel dingen, doch

de weinige dingen die U verlangt, wenscht U met een hartstochtelijkheid die zich niet laat weerhouden. Een van de voornaamste daarvan is wel waardeering. Welke functie wij ook in onze maatschappij bekleeden, allen verlangen wij naar weigemeende waardeering, doch deze krijgen wij slechts zelden te hooren. Dit nu vrienden is een steeds knagende en onverzadigbare honger. De zeldzame persoon, die deze honger van het menschenlijke hart weet te stillen, kan van de menschen alles gedaan krijgen. Er is niets zóó in staat om de menschenlijke ambitie in den kiem te doodden, dan steeds alleen maar de fouten en gebreken te zien zonder één woord over de toch ook goede hoedanigheden die in den regel aanwezig zijn. Daarom vrienden zal de eerste stap in de goede richting van ons **allen** zijn:

Karig te zijn met critiek maar daár waar het op zijn plaats is

Royaal te zijn met onze waardeering.

In het volgend orgaan hoop ik hierover meer te vertellen. D.

De Nieuw-Zeeland

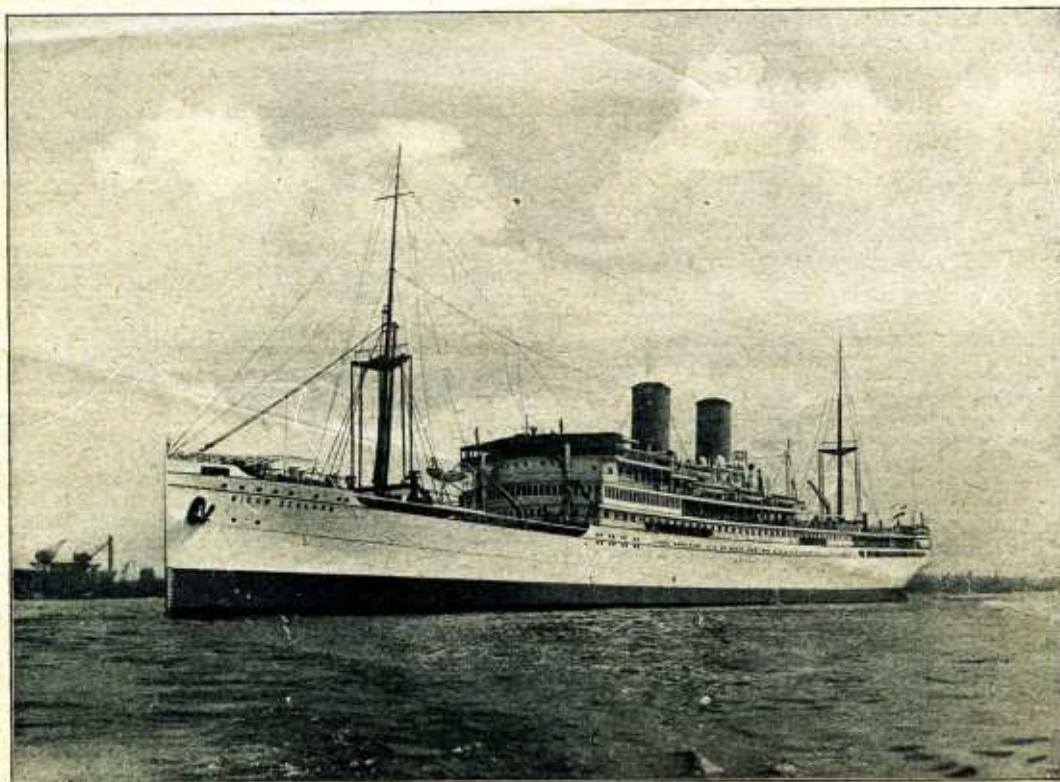
Een oude bekende en hoe deze ten onder ging

Velen zullen zich dit in het jaar 1928 door ons afgeleverde schip nog wel herinneren. Het was toen een gelukkige tijd, de bouw van dit schip verliep vlot en vol trots zagen wij allen het voor dien tijd grootste en fraaie passagiersschip van de werf vertrekken. Helaas, ook dit schip is in dezen oorlog ten onder gegaan. Het hierna uit het „Dagblad Scheepvaart” volgende zakelijke verslag, vermeldt niet wat onze zeelieden in die 28 minuten hebben doorgemaakt, doch men kan zich dit voorstellen.

„Het s.s. Nieuw-Zeeland van de Koninklijke Paketvaart Mij. was bestemd voor de Singapore-Australië-Lijn. De Nieuw-Zeeland was het eenige der groote schepen van de K.P.M., dat gedurende den tweeden wereldoorlog verloren ging. Dit schip voer sinds 15 Aug. 1940 in charter van het Britsche Ministry of War Transport. In Juli 1942 werd de Nieuw-Zeeland, evenals de overige schepen, door de Nederlandsche regeering gevorderd, doch het vaartuig bleef varen als troepentransportschip. In November van dat jaar was dit

stoomschip één der vele Nederlandsche schepen dat troepen vervoerde voor de eerste groote gecombineerde operatie der Geallieerden: de landing in Noord Afrika. Op 10 November 1942 nadat de Nieuw-Zeeland te Arzeu troepen had gedebarkerd, kreeg de gezagvoerder, kapitein K. U. Noordenbos, opdracht om zonder escorte en onverwijld naar Gibraltar te vertrekken. Des avonds om 23.30 uur werd er van de reede van Arzeu vertrokken. Omdat er geen escorte-schepen beschikbaar waren, had men alle mogelijke voorzorgsmaatregelen getroffen. Alle kanonnen waren bemand; de uitkijk in het kraaiennest was bezet en bovendien nog een extra uitkijk op de bovenbrug geplaatst. Ook de stuurlieden liepen dubbele wacht en er was speciaal order gegeven om uit te kijken naar vijandelijke onderzeeboten, die in het gebied der invasie in grooten getale opereerden. Gedurende de nachtelijke uren werd niet gezagd, doch voordat de dageraad begon te gloren, werd hiermede een aanvang gemaakt.

Teneinde de gevaarlijke zône zo snel mogelijk te doorloopen, draaiden de machines boven het maximum en met een 16-mijls vaart zette de Nieuw-Zeeland koers naar Gibraltar. Er waren enkele vliegtuigen beschikbaar, die op korteren of langeren afstand het schip beveiligden. In de ochtenduren van 11 November werd het vaartuig om 11.42 uur plotseling, zonder dat één der opvarenden de bellenbaan van een torpedo of de periscoop van een onderzeeboot had waargenomen, door een torpedo getroffen en onmiddellijk daarop volgde een hevige ontploffing, die weldra nog werd gevolgd door een tweede: de Nieuw-Zeeland was in de machinekamer getroffen. Er brak brand uit en dichte wolken stoom en rook kwamen onmiddellijk naar boven. Het bestek was toen 35 gr. 37 min. N.B. en 3 gr. 58 min. W.L. Dit werd direct aan den marconist doorgegeven die het uitzond. Doordat echter tengevolge van de explosie de stroom was uitgevallen, moest er met den noodzender worden geseind. De

schade, die tengevolge van de explosie was veroorzaakt, was zeer ernstig, de machinekamer was onbereikbaar en zoowel de machinekamer als ruim 4 maakten snel water. De sloepen 14 en 16 waren ernstig beschadigd en onbruikbaar en een van de matrozen, die daar juist werkzaamheden verrichtte, werd vermist. De Nieuw-Zeeland was niet meer te redden. Het sein met de stoomfluit om het schip te verlaten, werd gegeven en op last van den gezagvoerder werden de sloepen gestreken. In totaal werden 14 boten gevierd, doch één hiervan was tengevolge van de beschadigingen onbruikbaar. Nadat de gezagvoerder

zich had overtuigd dat er geen levende wezens meer aan boord waren, gaf hij opdracht aan den marconist om het bericht uit te zenden, dat het schip werd verlaten en zich in zinkenden toestand bevond. De gezagvoerder was de laatste, die het schip verliet, in een juist buiten boord gedraalde binnensloep. Nauwelijks was deze echter op enkele meters van het zinkende schip, of de Nieuw-Zeeland verdween plotseling om 12 13 uur over het achterschip in de diepte. De sloepen met overlevenden bleven bij elkaar. Op het moment van de torpedeering bevond er zich juist een Hudson-machine in de nabijheid en deze seinde:

"Help is coming". Na enkele uren naderde de eerste Britsche torpedobootjager, weldra gevolgd door nog twee anderen. Deze namen de overlevenden aan boord: de opvarenden werden over de beide jagers verdeeld, terwijl de inzittenden van de laatste sloep aan boord van een te hulp snellend Nederlandsch oorlogsschip werden genomen. Ondanks het feit, dat de Nieuw-Zeeland betrekkelijk snel in de diepte verdween - er verliepen slechts 28 minuten tusschen het torpedeeren en het zinken van het schip kwamen er slechts 15 van de 270 opvarenden om het leven en wel tengevolge van de explosie in de machinekamer.

VEREENIGINGSNIEUWS

In de bestuursvergadering van 19 November 1946 werd door onzen voorzitter, den Heer Koopman, de mededeeling gedaan, dat hij tot zijn allergrootste spijt genoodzaakt was, zijn bestuursfunctie te moeten neerleggen, daar hij wegens huiselijke omstandigheden niet meer in staat zal zijn de vele werkzaamheden daaraan verbonden op zich te nemen. Wij hebben echter de verzekering van hem gekregen, dat hij zooveel als het in zijn vermogen is mede zal blijven werken om onze vereniging groot en sterk te maken. Voor het vele werk, dat de Heer Koopman vanaf de oprichting voor onze vereniging volgens zijn beste weten heeft gedaan, is hier zeer zeker een woord van dank op zijn plaats. Daar ook de Heer Schippers niet langer in staat was, wegens drukke werkzaamheden de belangen van onze vereniging te behartigen, was ook hij genoodzaakt zich terug te trekken. Het Bestuur is nu voorloopig als volgt samengesteld:

P. Dinkelaar	1e secretaris (wnd. voorzitter)
J. Schrier	1e penningmeester
H. Czechowski	2e secretaris (wnd. 1e secretaris)
L. Romijn	2e penningmeester
W. Moraauw	commissaris
C. Sprundel	commissaris
W. van Os	commissaris
Secretariaat:	H. Czechowski, Wildbaan 90, Rotterdam-Z.

PRIJSVRAAG

In de ledenvergadering van 24 September 1946 werd naar voren gebracht een meer geschikte naam voor onze personeelsvereniging te vinden. Besloten werd, bij het verschijnen van ons blad een prijsvraag hiervoor uit te schrijven. Doel is een korte, kernachtige, indien mogelijk slechts uit enkele letters bestaande naam te vinden, die het doel en de aard van onze vereniging zoo algemeen en duidelijk mogelijk weergeeft en natuurlijk oorspronkelijk is. Wij verzoeken alle leden hieraan deel te nemen. Inzendingen moeten geschieden in een gesloten

envelop met alleen aan de achterzijde hiervan duidelijke vermelding van naam, adres en afdeling. De beoordeeling zal geschieden door een speciale commissie, die zoo spoedig mogelijk bekend zal worden gemaakt. De gelukkige prijswinnaar zal een keuze mogen doen uit een boekwerk of één of meer reizen met onze reisclub tot een waarde van f 6.—. De inzending sluit op 26 Maart a.s.

Jaarvergadering

Deze zal gehouden worden d.d. 26 April a.s. in zaal Doofstommen-instituut, tegenover Luxor-Theater.
Eventuele vragen enz. schriftelijk in te sturen aan den secretaris t/m. 12 April a.s.

Ontspanningsochtend

Den tweeden Paaschmorgen a.s. kunnen onze leden en donateurs genieten van een bijzonder mooi programma in het Luxor-Theater in Rotterdam. Wederom hebben wij ons van de medewerking verzekerd van de beste radio-artisten, o.a. Eva Janssen, Kommer Kleyn, Willem van Cappellen, Rob v.d. Bas en Johan Jong. Zij die onze kunstochtend op den tweeden Kerstmorgen hebben bijgewoond, weten wat dit zeggen wil. Verschillende geestige schetsen zullen worden opgevoerd, Johan Jong bespeelt het orgel en onder zijn leiding zullen wij gezamenlijk enkele bekende Hollandsche liedjes ten beste geven. Rob v.d. Bas brengt ons liedjes bij de gitaar. Toegangsbewijzen zijn verkrijgbaar tot 26 Maart bij de bekende adressen à f 0.75 per persoon incl. belasting. Wij verzoeken U dringend zich zoo spoedig mogelijk van de plaatsbewijzen te voorzien, daar de aanvraag hiervoor zeer groot is. Voor onze leden, wonende in Rhoon, Pernis en Tuindorp Heyplaat wordt voor een speciale autobus gezorgd. De vertrektijden uit deze plaatsen zullen nader worden bekend gemaakt.

VAKOPLEIDING TOT DE GESCHOOLDE BEROEPEN IN DE METAALINDUSTRIE

Het ijverige bestuur der Personeelsvereniging „Licht en Kracht" (L. & K.) zag gaarne in het nummer van haar orgaan voor hare leden iets medegedeeld, betreffende de Leerlingopleiding aan de R.D.M. en de N.W.

Gaarne greep ik dit aan om de lezers van het blad iets over de tegenwoordige opleiding te vertellen.

Met de invoering van een nieuwe organisatie van het bedrijfsleven gedurende de jaren 1941/42 is de vakopleiding in de metaalindustrie in handen gekomen van de afdeling Vakopleiding der Stichting Bedrijfsgroepen Metaal- en Electrotechnische Industrie (kortweg „Bemetel" genaamd.)

De opleiding in de praktijk geschiedt voor alle geschoolde vaklieden in de metaalindustrie volgens Hoofdstuk II der Nijverheidsonderwijswet en wordt vastgelegd in een overeenkomst, waarin de rechten van patroon en leerling zijn omschreven. De Stichting Vakopleiding „Bemetel" treedt op als bemiddelend lichaam en deze overeenkomst wordt door alle betrokkenen ondertekend. De leerling verplicht zich gedurende de wintermaanden, om behaive de praktische opleiding ook de lessen aan een avondvakteekenschool te volgen voor het teekenen en de theorie. Als hij hiervoor de fabriek voor het einde van den werktijd moet verlaten krijgt hij de niet gewerkte tijd doorbetaald. Wanneer de leerling niet in het bezit is van een diploma eener ambachtschool, duurt de opleiding 3 jaar, is hij wel in het bezit ervan, dan is de leertijd 2 jaar.

De opleiding in de praktijk voor de verschillende vakken geschiedt volgens een leerprogramma, waarvan verschillende in de N.O. wet zijn opgenomen, terwijl aan het einde van elk leerjaar door de leerling een proefstuk wordt gemaakt, als bewijs van zijn aanleg en vorderingen.

De leerling ontvangt van het bedrijf een „Werkboekje", waarin hij dagelijks opschrijft, welk werk hij verricht heeft. Tevens maakt hij per week op de linkerbladzijden een schets van een werkstuk, waaraan hij in die week gewerkt heeft. De leermeester geeft een cijfer voor Gedrag, Vlijt en Teekenen en eenmaal per maand een cijfer voor Vorderingen. Zodoende geeft dit boekje een indruk van den ijver, kennis en vaardigheid van den leerling.

Voor sommige vakken geschiedt de opleiding in een afzonderlijke leerschool waarvan aan het hoofd een leermeester staat, of de leerling wordt bij een bekwame vakman geplaatst. Theoretische lessen worden ook voor eenige vakken in de werkplaatsen gegeven.

Bij het kiezen van beide personen wordt er naar gestreefd, dat zij niet alleen bekwaam zijn in hun vak, doch ook persoonlijke eigenschappen bezitten, die vanuit opvoedkundig oogpunt van belang kun-

nen zijn voor de nog te vormen karaktereigenschappen van den leerling. Onze leermeesters bezitten een langdurigen staat van dienst in de uitoefening van hun beroep, daar er onder hen zijn, die reeds bij het begin der gereguleerde opleiding in het jaar 1925 hiermede belast waren. Aan de leerlingen, wier leertijd is verstreken, wordt eenmaal, soms tweemaal per jaar gelegenheid gegeven, zich aan een onderzoek naar hun bekwaamheid te onderwerpen, door het vervaardigen van een proefstuk.

Wanneer dit onderzoek ten genoegen van een Commissie, benoemd door den Minister van Onderwijs en waarin ten minste voor elk vak één lid deskundig is, uitvalt, ontvangt de candidaat een diploma, volgens model, zooals in de Nijverheidsonderwijswet is aangegeven.

Als het examen is afgelopen komen de geslaagde candidaten te samen met hun leermeester, waarbij ook de H.H. Bedrijfsleiders tegenwoordig zijn en worden door de Directie de diploma's uitgereikt. Dit gaat vergezeld van een premie en van een verhoging van uurloon, waarvan de grootte wordt bepaald door het op het examen verkregen cijfer. Ook een Technisch boekwerk is wel als beloning gegeven.

Zoo is dan de leertijd geëindigd en moet de opleiding weer van nieuwe leerlingen worden voorzien.

Hiervoor leent zich de tijd goed, nadat de leerlingen der ambachtscholen hun eindgetuigschrift behaald hebben en zich verder in fabriek of werkplaats willen bekwamen in hun vak.

Echter ook jongens, die geen ambachtschool bezocht hebben en een vak willen leeren, kunnen zich aanmelden.

De R.D.M., die één der eerste bedrijven was, waarheen de bezetters hun rooftochten uitstrekten, moest ook in haar leerschool met leede oogen aanzien, dat de mooie gereedschappen en werktuigen naar Duitschland werden weggevoerd. De Directie, bij wie de leerlingopleiding altijd een voorname plaats innam, heeft direct na de bevrijding al het mogelijke gedaan, de ontvreemde werktuigen enz. door andere en, indien mogelijk betere, te vervangen en is hierin grootendeels geslaagd, zoodat deze leerschool als verjongd haar leerlingen onder deskundige leiding een goede opleiding kan waarborgen, zodoende medewerkend aan den wederopbouw van ons geteisterd vaderland.

Dus lezers van het Personeelsblad „L. & K.", mochten zonen of bekenden een overeenkomst willen aangaan, waaraan voor hen geen kosten zijn verbonden, dan is de Afdeling „Leerlingopleiding" steeds bereid alle mogelijke inlichtingen te geven en U goede resultaten van onze opleiding te laten zien.

T.H.